

67; قَالُوا
نَتَوَضَّأُ
لِلصَّلَاةِ
وَنَغْتَسٍل&#16
15; مِنْ
الْجَنَابَة&#16
16;
وَنَسْتَنْج&#16
16;ي بِالَمْاءِ
“Ey Ensar topluluğu! Allah sizi temizlik konusunda övüyor. Övgüye
layık olan bu temizliğiniz nedir diye sordu. Onlar da “Biz namaz için abdest alırsız,
cünüplükten guslederiz, su ile istinca ederiz yani büyük ve
küç abdesti bozduğumuzda o mahalli güzelce temizleriz” cevabını
vermişlerdir.[\[5\]](#) إِذَا
أَرَادَ
أَحَدُكُمْ
أَنْ
يَأْتِيَ
الْجُمُعَةَ
فَلْيَغْتَس&#16
16;لْ Peygamberimiz (a.s.), “Sizden biriniz Cuma namazına geldiğiniz
zaman, yıkansın, boy abdesti alsın.”[\[6\]](#) غُسْلُ
يَوْمِ
الْجُمًعَةِ
عَلَى كُلِّ
مُحْتَلِمٍ
وَسِوَاكٌ.
وَيَمَسّ
مِنَ
الطِّيبِ مَا
قَدَرَ
عَلَيْهِ “Cuma
günü, boy abdesti almak, dişleri fırçalayıp temizlemek ve güzel koku
sürünmek ergenlik çağına gelmiş her kişiye gereklidir.”[\[7\]](#)
حَقٌّ
لِلّٰهِ
عَلَى كُلِّ
مُسْلِمٍ
أَنْ
يَغْتَسِلَ
فِي كُلِّ
سَبْعَةِ
أَيَّامٍ
يَغْسِلُ
رَأْسَهُ
وَجَسَدَهُ “Her
Müslümana her hafta yıkanmak-boy abdesti almak, başı ve cesedi yıkamak
Allah’n hakkıdır / toplumsal görevdi.”[\[8\]](#) Bu itibarla her gün yapılan işler

arasında kirlenen uzuvlarımızı temizlemek dinî görevimizdir. Bu nedenle mümkün olduğunca sık yıkanmamız gerekir. Özellikle deri yüzeyinde bulunan mikropların, yığılan kirlerin, ter ve diğer bileşiklerin uzaklaştırılması ve dökülen yüzeyssel hücrelerin atılması için de bu uygulama gereklidir. Yıkama, su ve sabun kullanarak derinin ovulması ve kirin akıtılmasıdır. Ter, yağ, diğer deri bezleri salgıları, deri üzerindeki mikroplar, deri döküntüleri, toz, çamur vb. birleşerek kir denilen tabakayı meydana getirir. Vücuda bulaşan her tür zararlı kimyasal madde banyo ile deriden uzaklaştırılmalıdır. Her banyodan sonra iç çamaşırıları ve giysiler değiştirilmelidir. Her insan kendi temizliğinden sorumludur. Çocukların temizlik alışkanlığı kazanmalarından ise anne, baba veya öğretmenleri sorumludur. a) Cilt, ağız ve diş temizliği Cildimizin temizlenmesi önemli bir görevdir. Özellikle cildimizin mikrobik hastalıklardan, mantar, uyuz ve benzeri hastalık ve parazitlerle oluşan hastalıkları ve bazı allerjik hastalıkları cilt temizliği ile önleyebiliriz. Günde beş vakit kılınan namaz için alınan abdestler el, yüz, ayak ve cildin temizliğinde önemli bir görevi yerine getirmektedir. Temizliği gerektiren bir husus da vücut kokusudur. Vücut kokusu vücut yüzeyinde bulunan mikropların (bakterilerin) parçalmasına bağlı olarak meydana gelmektedir. Koku meydana getiren vücut bölgeleri önellikle ayaklar, kıl köklerinin yoğun olduğu kasık ve koltuk altlarıdır. Vücudun terlemesi kokunun oluşmasına sebep olur. Deodorantlar kokuyu sadece maskeler. Bu nedenle cildimizi su ve sabun ile temizlemeliyiz. Sağlıklı saçlara sahip olmak için düzenli biçimde, haftada en az bir ya da iki kez yıkanılması gerekir. Yağlı saçlar ise daha sık yıkanmalıdır. Ağız ve diş temizliği sağlığımız açısından çok önemlidir. Ağız ve diş sağlığına özen gösterilmezse dişler çeürüyebilir, diş etleri iltihaplanabilir. Çeürük dişler ve ilithaplı diş etleri, diğer organlarımızı olumsuz yönde etkiler, kalp, böbrek ve eklemlere önemli sağlık sorunlarına yol açabilir. Bu sebeple olmalı ki Peygamberimiz ağız ve diş sağlığına çok önem vermiş, تَسُوكُوافَإِنَّالسِّوَاكَمُطَهِّرَةٌلِلْفَمِمَرْضَاةٌلِلرَّبِّ “Dişlerinizi fırçalayın. Çeünkü dişleri fırçalamak, ağız temizler, Rabbi razı eder.”[9] لَوْلاَأَنْأَشُقُّعَلَىأُمَّتِيلأَمَرْتُهُمْبِالسِّوَاكِعِنْدَكُلِّصَلاَةٍ& “Ümmetime zor gelmeyecek olsaydı her namaz öncesinde dişlerin fırçalanması ve temizlenmesini emrederdim”[10] buyrumuştur. Dişleri düzenli olarak fırçalar ve bakımına özen gösterirsek, mikroplar onlara zarar veremez. Dişlerimizi iyi temizlemezsek üzerinde besin artıkları ve mikroplar birikir ve dişlere zarar verir, çeürümelerine neden olur. b) Avrat mahallinin temizliği

 Küccedilük ve büyük abdest bozduktan sonra bu mahaller güzelve temizlenmeli ve kurulanmalıdır. Aksi takdirde hem mantar oluşması gibi sağlık sorunları meydana getirir hem de namazın geçerliliğine engel olur. &Ccedilünkü namazın geçerli olabilmesi necasetten taharet şarttır. Bu nedenle özellikle dışkılama sonrası temizliğin özenle yapılması gerekir. Dışkılama sonrası temizlik, idrar çıkışı açıklığına ve kadınların üreme organlarına mikrop bulaştırmamak için mutlaka önden arkaya doğru yapılmalıdır. Dışkılama sonrası temizlikte doğrudan eller kullanılmamalı, önce tuvalet kâğidi ile silinmeli, sonra ıslatılmış kâğitle silinmeli, sonra su ile yıkanmalı ve tuvalet kâğidi ile kurulanmalıdır. Tuvaletten sonra sabun veya sıvı deterjanla eller güzelve yıkanmalıdır. İdrarın elbise ve vucuda bulaştırılmamasına özen gösterilmelidir. Peygamberimiz

أَكْثَرُ

عَذَابِ

الْقَبْرِ

مِنَ

الْبَوْلِ “Kabir azabının çoğu idrar yüzünden”[11] olduğunu bildirmiştir. Bir gücr iki kabre uğramış ve şöyle buyurmuştur.

إِنَّهُمَا

يُعَذَّبَانِ وَمَا

يُعَذَّبَانِ في كَبِيرٍ

أَمَّا هَذَا

فَكَانَ لاَ

يَسْتَتِرُ

مِنْ

بَوْلِهِ

وَأَمَّا

هَذَا

فَكَانَ

يَمْشِي

بِالنَّمِيمَةِ “Bu iki kabirde yatan insanlar azap görmetedir ve azap

görmeleleri de çok büyük günah sebebiyle değildir. Bunlardan biri,

üzerine idrar sıçramasından korunmazdı, diğeri de koğuculuk yapardı.”[12] İbn Mâce’nin rivayetinin hadisin ikinci cümlesi

وَأَمَّا

الْآخَرُ

فَيُعَذَّبُ

فِيْ

الْغِيبَةِ “Diğeri

usi gıybet sebebiyle azap edilmektedir.”[13] c) El, ayak ve tırnak temizliği

Günük yaşamda en fazla kirlenen organların başında ellerimiz gelmektedir. Kirli

yüzeylere sürülen ve dokunan eller yıkanmazsa birer mikrop barınağı haline gelir.

Bu nedenle ellerin, içi, dışı ve parmak araları düzenli olarak sabun veya deterjan ile

yıkanmalı, durulanmalı, başkası tarafından kullanılmamış havlu, kâğit havlu ya da kâğit

mendille kurulanmalıdır. Ellerimizi özellikle yemeklerden önce ve sonra, yemek

hazırlamadan önce ve sonra, diş, ağız, yüz, göz temizliği yapmadan önce, tuvalet gereksiniminin giderilmesinden önce ve sonra, kirli ve tozlu bir işi tamamladıktan sonra, dışarıdan eve ve işe geldikten sonra, hasta olan bir yakınımızı ziyaretten sonra yıkamaya önce sterilizedir. El ve ayak tırnakları periyodik olarak kesilmelidir. Aksi takdirde tırnak iğneleri kir ve mirop makani haline gelir. Ayaklar her gün giyilip ve ayakkabı giyilip, erisinde terlediğinden düzenli olarak yıkanması gerekir. Yıkanma işlemi yapılmaz ise giyilip, evreyi rahatsız edecek kokular oluşur. Ayakların düzenli olarak yıkanmaması sağlığı bozacak sorunlar ortaya çıkabilir. Ayak sağlığı ve temizliği için kullanılan giyilip, orap ve ayakkabılar da giyilip, ok nemlidir. Özellikle giyilip, orapların pamuklu olması ayak sağlığı için tercih edilmelidir. Beden uzuvlarımızın temizliği ile ilgili olarak peygamberimiz şöyle buyurmuştur: [14]

2. GİYSİLERİN TEMİZLİĞİ

Tahlil etmeye çalıştığımız ayette elbiselerin temizlenmesi emredilmektedir. Elbise kişiyi sıcak ve soğuktan korur, kişinin sağlığını, düzenini, gözünü ve temiz elbise kişiye toplumda saygınlık kazandırır. Müslümanın elbisesi eski olabilir ama kirli olamaz, olmamalıdır. Müslümanın yakası, paçası, kolu vesair yerleri kirlenmiş elbise giyip toplum içinde giyemez. Bu, yüce dinimizin bizden istediği bir gerektir. Bu gereğin terk edilmesi bir kusurdur, kendimize, Rabbimize ve topluma karşı saygısızlıktır.

3. EV, MABET, HASTANE VE OKUL GİBİ ORTAK KULLANILAN MEKANLARIN TEMİZLİĞİ

Tahlil ettiğimiz ayette "elbise" kelimesi, örnek olarak zikredilmiştir. Bu kelime beden, ev, mabet, hastane, okul, devlet dairesi gibi özel veya ortak kullanılan alanların temizliğini içerir. Müslümanın bedenini, uzuvlarını ve giysilerini temiz tuttuğu gibi ev ve iş yerini, mabet, hastane ve okul gibi ortak kullanılan yerleri de temiz tutar ve temizler. Yüce Allah mabetlerin temizlenmesi ile ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

19; اِلٰىٓ
اِبْرٰه۪يمَ
وَاِسْمٰع۪ي&#16
04;َ اَنْ
طَهِّرَا
بَيْتِيَ
لِلطَّآئِف&#17
70;ينَ
وَالْعَاكِف&#17
70;ينَ
وَالرُّكَّع&#16
16; السُّجُود “İbrahim ve
İsmail’e şöyle emretmiştik: “Tavaf edenler, kendini ibadete verenler, rukû
ve secde edenler için evimi (Kâbe’yi) tertemiz tutun.”[15] Özellikle
camilere kirli çorap ve çıplak ayaklarla gedilmemilidir. Çuünkün kirli
çoraplar ve çıplak ayaklarla halılar kirletilir veya mikrop ve mantar gibi hastalıklar
bulaştırılır. 4. ÇEVRE TEMİZLİĞİ Çevre temizliği; cadde, sokak ve parkların, orman
ve piknik alanlarının, deniz, göl, baraj ve ırmakların temizliği, her türü pislik, atık
ve çouml;plerden korunması, hava kirliliğinin önlenmesidir. Çevre
Allah’ın bize bir lütfu ve emanetidir. Çevreyi kirletmek nimete
nankörüt ve emanete hainlik etmektir. Çevreyi biz insanlar kirletiyoruz; piknik
alanlarını atıklar, cadde, sokak ve parklar sigara izmariti, çekirdek kabuğu, atık kâğıt
ve çouml;plerle, deniz, göl ve ırmaklar atık ve kirli sularla, bacalardan ve motorlu
taşıtların egzozlarından çıkan duman ve gazlarla havayı biz kirletiyoruz. Bu hususa şu ayet
işaret etmektedir: ظَهَرَ
الْفَسَادُ
فِي الْبَرِّ
وَالْبَحْرِ
بِمَا
كَسَبَتْ
اَيْدِي
النَّاسِ "İnsanların kendi işledikleri
(hatalar ve kötülükler) sebebiyle karada ve denizde fesat ortaya çıkmıştır."
[16] Dinimiz, çevrenin temiz tutulmasını ve kirletilmemesini istemektedir. Peygamberimiz
yoldan insanlara zarar veren bir şeyin kaldırılmasını imanın bir şubesi olarak zikretmiştir:
اَلْإِيمَان&#16
12; بِضْعٌ
وَسِتُّونَ
شُعْبَةٌ
فَأَفْضَلُه&#16
14;ا قَوْلُ لَا
إِلٰهَ
إِلَّا
اللّٰهُ
وَأَدْنَاهَ&#15
75; إِمَاطَةُ
الْأَذَى
عَنِ

الطَّرِيقِ “İman altmış küsur bölümdür. Bunların en faziletlisi ‘lâ ilahe illallah’ (Allahtan başka ilah yoktur) demektir. En alt mertebesi ise yollardan insanlara eziyet veren şeyleri kaldırmaktır.”[17] Peygamberimiz bir gün ashabına “her gün” için sadaka verilmesi gerektiğindenbahseder. Ebu Zer, her gün için sadaka verecek imkânlarının olmadığını söyeler. Bunun üzerine Peygamberimiz (a.s.) Ebu Zere’e bir takım görevleri yaptığı zaman sadaka vermiş, olacağını açıklar. Bunların arasında çevre temizliği ile ilgili görevleri de zikreder ve وَ تَعْزِلُ الشَّوْكَةَ عَنْ طَرِيقِ النَّاسِ وَ الْعَظْمَ وَالْحَجَرَ “İnsanların yolundan diken, taş ve kemik (gibi zarar veren şeyleri) kaldırman sadakadır” buyurur.[18] Peygamberimiz (a.s.) çevre ve onun korunması ile yakından ilgilenmiş, bu konuda ashabını çevrenin temiz tutulması ve korunmasına teşvik etmiştir. Bu hadis; yoldaki bir dikenden, evdeki bacadan çıkan kirlere; hayvan gübrelerinden atılan her türlü çouml;pe; arabanın eksozundan gürültüsüne; bağırarak konuşmadan kavgaya; kötü görünümlü olmadan edebe aykırı giyime kadar, maddi ve manevi hoşâ gitmeyen rahatsız eden her şeyi kapsamaktadır. عُرِضَتْ عَلَىَّ أَعْمَالُ أُمَّتِى حَسَنُهَا وَسَيِّئُهَ&#15 75; فَوَجَدْتُ فِى مَحَاسِنِ أَعْمَالِهَ&#15 75; الأَذَى يُمَاطُ عَنِ الطَّرِيقِ وَوَجَدْتُ فِى مَسَاوِى أَعْمَالِهَ&#15 75; النُّخَاعَة&#16 14; تَكُونُ فِى الْمَسْجِدِ لاَ تُدْفَنُ. “Uuml;mmetin iyi ve kötü büshy;tün amelleri bana arz edilip gösterildi. İyi amelleri a­ra­sında, yoldan atılmış olan “eza”yı gördüm. Kötü amelleri arasında ise yere gömülmemiş tükürük de var­shy;di”[19] anlamınadki hadisinde Peygamberimiz, çevre temizliği ya da çevrenin kirletilmesi konusunda en ufak bir ayrıntının bile iyilik ya da kötülük olarak hesap gününde karşımıza çıkacağına

vurgu yapmıştır. ¸oğu zaman, bir ¸ikolatanın ambalajını, sigaranın izmaritini, ¸ekirdek kabuğunu ya da kendimize göre önemsiz saydığımız bir Şeyi yollara atıveririz. Bundan hesaba ¸ekileceğimiz aklımıza bile gelmez. Ancak, bu davranış kamu hakkını ihlal eden, sorumsuzluk ve duyarsızlık örneği sergileyen ve ahlakî olmayan bir davranıştır. Buna mukabil sokakta ufak bir ¸ouml;p atığı gördüğü zaman üzülen, gücü nispetinde onları temizlemeye ¸alışan insanlar İslam’a uygun ve imanın gereği bir davranı ortaya koymuş olur. Peygamberimiz (a.s.)

 اَ

يُبَولَنَّ

أَحَدُكُمْ

في الْمَاءِ

الدَّائِمِ

“Durgun suya idrar yapmayın.”[\[20\]](#)

اِتَّقُوا

اللَّعَّانَيْنِ قَالُوا

وَمَا

اللَّعَّانَانِ يَا

رَسُولَ

اللّٰهِ

قَالَ

الَّذ۪ى

يَتَخَلَّى

فِى طَرِيقِ

النَّاسِ

أَوْ فِى

ظِلِّهِمْ “Lânet edilen iki Őeyden sakının!" buyurdular. Ashap, “Lanet edilen iki Őey ne­­dir?” diye sordular. Hz. Peygamber de, “İnsan­la­rın yo­­lu ve gölgelendikleri yeri helâ olarak kul­lan­mak­tır”

[\[21\]](#)anlamındaki hadis-i Őeriflerinde ¸evre temizliğinin gerekliliğine işaret etmektedir. Günümüzde, insanların dinlenme ve piknik yeri olarak kullandıkları yeşil alan, ormanlık, ağa¸lık veya park yerlerine, yiyecek ve piknik atıklarını bıraktıklarını ve bazı yerleri de tuvalet gibi kullanarak kirlettiklerini görünce; Hz. Peygamber’in asırlar önce yaptığı bu uyarının ne kadar önemli olduğunu görümekteyiz. Maalesef insanların ¸oğu ¸evre temizliği bilincine yeterince ulaşamamıştır. Bu bilincin kazandırılması anne-baba, öğretmen ve idareciler başta olmak üzere herkesin görevidir. ¸evrenin temiz tutulması i¸in otokontrol ile insanlar birbirlerini etkilemeli, “bana ne” dememelidir. Yüce Allah, varlıkalrı biz insanların hizmetine vermiştir. öyle ise bize hizmet eden caddelerin, sokakların, parkların, ormanların, akarsuların, göllerin, denizlerin, doğal ¸evrenin temiz tutulması ve korunması temel görevimizdir. Saydığımız bu varlıklar olmadan insanın hayatını sürdürmesi mümkün değildir. Bu itibarla bizim i¸in birer nimet olan bu varlıkların kıymetini bilmeli ve onları temiz tutmalı ve korumalıyız Kültürümüzdeki “Arslan yattığı yerden belli olur” Őeklindeki atasözümüz, ¸evre temizliğine verilen önemi göstermektedir. Bu atasözünü geniş anlamda ele alırsak, bütün yeryüzü ve ¸evre insanlar i¸in bir yataktır. İnsan

toplumsal bir varlık olduğuna göre, kendi yatağını koruduğu gibi, toplumun yatağını, yani evreyi de kirletmemesi ve koruması gerekir. Evrenin temiz tutulmaması, tahrip edilmesi ve evre dengesinin bozulması, sağlıklı bir ortamın oluşmasına, sağlıklı ortam ise canlıların hayatlarını dengeli ve sağlıklı bir şekilde sürdürmesine sebep olacaktır. Ormanların tahribatı, anız yakılması, orman yangınları, okulların ve zararlı kimyasal maddelerin doğaya atılması evre dengesinin bozulması demektir. Peygamber doğal hayatın korunmasını, bu evrede kuşların yuvalarının bozulmamasını, yumurta veya yavrularının alınmamasını istemiştir. Anneleri görmek ve görmek için halde, yuvalarından kuş yavrularını alarak yanına gelen bir kişiye;

1590;1614;1593;1618;1607;1615;1606;1617;1614;1593;1614;1606;1618;1603;1614;1601;1614;1608;1614;1590;1614;1593;1614;1578;1618;1607;1615;1606;1617;1614;1548;1608;1614;1571;1614;1576;1614;1578;1618;1571;1615;1605;1617;1615;1607;1615;1606;1617;1614;1573;1616;1604;1575;1617;1614;1604;1615;1586;1615;1608;1605;1614;1607;1615;1606;1617;1614; "Onları aldığı yere götürerek annelerinin bıraktığı şekilde (yuvalarına) koydu" [22] buyurmuştur. Evrenin yavruları yuvasından alırken anneleri bunu görmek için yor ve yuvanın üzerinde duruyordu. Hz. Peygamberin bu emri üzerine yavruları alan kişi, onları geri götürüp yuvalarına koymuştur. Dünya hayatının vazgeçilmez nimetlerinden biri de ağaç ve yeşilliktir. Ağaç, kapımıza eşik, soframıza kaşık, bebeğimize beşiktir. Ciğerlerimize oksijen taşıyan, erozyonu önleyerek sel sularıyla sulanan topraklarımızı koruyan, köklerinden, yaprağından, kerestesinden, içinden, meyvesinden kokusundan, güzelliğinden yararlandığımız ilahi bir tuftur. "Altın; da ırmaklar akan cennetler" cümlesi Kur'an'da yirmi yerde geçmektedir. Cennet anlatılırken bağ, bahçe, bitki, kiler, akan sular ve yeşillikler zikredilmektedir. Cennetin en büyük şeyi, yeşilliklerden biri olarak yeşillik vurgulanmaktadır. Atalarımız bu sebeple olmalı ki yeşillik olan yerleri "cennet gibi" ifadesiyle getirmiştir. Peygamberimiz hicretten sonra Medine ve evresini ağaçlandırmaya ve yeşillendirmeye başlamış, Medine ve Mekke evresini haram ilan etmiştir.

1575;1614;1604;1618;1605;1614;1583;1616;1610;1606;1614;1577;1615;1581;1614;1585;1614;1605;1612;1548;1605;1616;1606;1618;1603;1614;1584;1614;1575;1573;1616;1604;1614;1609;1603;1614;1584;1614;1575;1548;1604;1575;1614;1610;1615;1602;1618;1591;1614;1593;1615;1588;1614;1580;1614;1585;1615;1607;1614;1575;1548;1608;1614;1604;1575;1614;1610;1615;1581;1618;1583;1614;1579;1615;1601;1616;1610;1607;1614;1575;1581;1614;1583;1614;1579;1612;1548;1605;1614;1606;1618;1571;1614;1581;1618;1583;1614;1579;1614;1581;1614;1583;1614;1579;1611;1575;1601;1614;1593;1614;1604;1614;1610;1618;1607;1616;

لَعْنَةُ
اللّٰهِ
وَالْمَلاَئِكَةِ
وَالنَّاسِ
أَجْمَعِينَ
“Medine, Şu­­radan Őuraya kadar haremdir. Bu sahanın ağacı kesilmez, burada bidat çıkarılmaz. Kim bu Medine haremi içinde bida’t ortaya koyarsa, Allah2ın meleklerin ve bütün insanların laneti o kimse üzerine olsun.” [23]
لاَ يُعْضَدُ
عِضَاهُهَا،
وَلاَ
يُنَفَّرُ
صَيْدُهَا،
وَلاَ
تَحِلُّ
لُقَطَتُهَا
إِلاَّ
لِمُنْشِدٍ،
وَلاَ
يُخْتَلَى
خَلاَهَا “(Mekke’nin) di­ken­­li ağacı kesilmez, av hayvanı ürkütümez, yitik ilan ediciden başkası tarafından alınıp kaldırılamaz, ye­­­Őil otu koparılamaz.”[24]
Haram bölgelerinde, bir bit­ki­yi yolmak, bir karıncayı öldürmek dinen yasaktır. Ya­­pılan her bir yasak için ceza olarak verilecek belirli sa­dakalar vardır. Burada, dini bir anlayıŐla doğanın korunması sağlanmaktadır. Peygamberimiz Medine yakınlarında “Zureybu’t-Tavil” denilen mevkiye “Kim bura­dan bir ağaç kesecek olursa, onun yerine bir ağaç diksin” talimatını verdi. Bunun üzerine herkes buraya ağaç dikti. Kısa süre sonunda brası el-Ga­be diye Őöhret bulan bir ormanlık oldu.[25] Görülüyor ki Peygamberimiz, yeşil alanları korumayı, ağaç dikimini yaygınlaŐtırmayı İslâmi ve insanî bir görev olarak göstermiŐ ve bu konuyla ilgili olarak:
إِنْ قَامَتِ
السَّاعَةُ
وَبِيَدِ
أَحَدِكُمْ
فَسِيلَةٌ
فَإِنِ
اسْتَطَاعَ
أَنْ لاَ
يَقُومَ
حَتَّى
يَغْرِسَهَا
فَلْيَفْعَلْ “Kıyamet kopmaya baş­ladiğında, birinizin elinde bir ağaç fidanı bu­lunsa, kıyamet kopmadan onu dikmeye gücü ye­terse, hemen diksin ”[26]   مَا مِنْ

مُسْلِمٍ
يَغْرِسُ
غَرْسًا،
أَوْ
يَزْرَعُ
زَرْعًا،
فَيَأْكُلُ
مِنْهُ
طَيْرٌ أَوْ
إِنْسَانٌ
أَوْ

بَهِيمَةٌ،
إِلاَّ كَانَ
لَهُ بِهِ
صَدَقَةٌ “Bir
Müslüman bir açin sadaka olur” [27]süzleriyle de peygamberimizi
oümanların, yeşil alanların ve çevrenin korunmasını teşvik etmiştir.. Doğal dengenin
oluşmasında aç ve orman ünemli bir rol oynar. “Yaş kesen baş
keser”ata süzü de, başta ormanlar olmak üzere yeşilliklerin korunması
gerektiğini veciz bir şekilde ifade etmektedir. Zira ormanlar, eko sisteminin akciğeri gürevini
yapmaktadır. On dünümlük bir çam ormanı, bir yılda kırk ton saf oksijen
üretebilmekte, bir kayın ağacı kırk kişinin karbondioksitini giderebilmektedir. Sonuç
olarak dinimiz temizliğe büyük ünem vermiştir. Dinin direği olan namazın
geçerli olabilmesi için de temizliğin ve abdestin şart koşulması, cünüp
olan kimsenin boy abdesti alınmasının farz olması, asgari haftada bir defa yıkanmanın, giysilerin
ve mabetlerin temizlenmesinin emredilmesi temizliğe verilen ünemin güstegesidir.

اِنَّ
اللّٰهَ
يُحِبُّ
التَّوَّاب۪&#16
10;نَ وَيُحِبُّ
الْمُتَطَهّ&#16
16;ر۪ينَ   “Şüphesiz Allah tüvbe
edenleri ve temizlenenleri sever”[28] anlamındaki ayet temizliğe ünem verenlerin
değerini ifade etmektedir. Çevreyi, ormanları, mabetleri ve ortak kullanılan alanları temiz
tutmak, kirletmemek, gürüntü ve ses kirliliğine meydan vermemek dinî bir
gürevdir.

[1] Doç. Dr. İsmail KARAGüZ   Diyanet İşleri
Başkanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı   [2] Alak, 96/1–5; bk.
Buhârî, Bed’ü’l-vahy, 1. [3] Müslim, İman, 255. [4] Tevbe,
9/108. [5] İbni Mace, Taharet, 28. [6] Müslim, Cuma, 2. [7] Müslim, Cuma, 7. [8]
Müslim, Cuma, 9. [9] İbni Mace, Taharet, 7. [10] Tirmizi, Taharet, 23. [11] İbni Mace,
Taharet, 26. [12] Tirmizi, Taharet, 51. [13] İbni Mace, Taharet, 26. [14] İbni Mace, Taharet, 8.
[15] Bakara, 2/125. [16] Rum, 30/41. [17] Müslim, iman, 58. [18] Ahmed, V.
168–169, 154. [19] Müslim, Mesâcid, 57, I, 390; Müslim, Zekât, 56,
I, 699. [20] Tirmizi, Taharet, 51. [21] Müslim, Tahare, 68, I, 226. [22] Ebu Davud,
Cenaiz, 1, III, 469. [23] Buhârî, Fedâilu’l- Medine, 1, II, 220. [24]

Buhârî, Lukata, 7, II, 94. [25] Belazuri, Futûhu’l-Buldan, I, 17. Beirut, 1958. [26] Ahmed, III, 191, 184. [27] Buhârî, Hars ve Muzara’a, 1, III, 66; Müslim, Musakat, 2, II, 1188. [28] Bakara, 2/222.

[islam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)